

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Hart voor de stad (2)

In het eerste artikel heb ik beschreven waar deel A van mijn proefschrift (Hart voor de stad) over gaat: Redeemer Presbyterian Church in Manhattan (New York, USA) en het Oude Wijken Pastoraat (OWP) in Rotterdam. Ook heb ik kort aangeduid dat ik in het eerste hoofdstuk van deel B (hoofdstuk 5) de achterliggende theologische visies heb beschreven die een rol spelen in de visie van Redeemer en het OWP. In dit artikel gaat het over de rest van deel B en over deel C.

P.W. van de Kamp ■

Functies van de kerk

In hoofdstuk 6 besteed ik aandacht aan de ene pool van mijn onderzoek: de kerk. Daarbij hanteer ik een praktisch-theologisch perspectief:

In dit nummer

Kerkelijk leven	
Hart voor de stad (2)	533
Waarnemers in het cogg (1)	536
Meditatief	
Verborgten God	538
Wandelen met God	
€ 50,- voor het eeuwige leven	539
Achtergronden	
Gedenken	541
Evangelisatie en zending	
Jij bent een merkartikel	544
Kerk in orde	
Samen visie vormen	546
En verder...	
Lied van de week	538
Uit de kerken	547
Persbericht	548

het gaat om een ecclesiologische visie die gericht is op het handelen van de kerk. Uit de inventarisatie van ecclesiologische aspecten die in de praktijksituaties en in de achterliggende visies naar voren zijn gekomen, blijkt dat de vraag naar het functioneren van de kerk (wanneer functioneert de kerk als kerk?) een essentieel thema is voor de bezinning op de interactie tussen kerk en stad. Ik omschrijf functie als *het beoogde en/of feitelijke effect van menselijk handelen voor een bepaalde (doel-)groep of sociaal systeem*. Voor functioneren kies ik de omschrijving: *het menselijk handelen met het oog op het bereiken van beoogde effecten bij een bepaalde doelgroep of sociaal systeem*. Dat leidt tot de volgende omschrijving van het functioneren van de kerk: *het handelen van de kerk met het oog op het bereiken van beoogde effecten bij haar leden en voor de samenleving*. Vervolgens beschrijf ik uitvoerig hoe en waarom ik tot de keuze van drie functies van de kerk kom: *verkondiging*, *gemeenschap* en *dienst*. Dat geeft het volgende resultaat: De kerk functioneert als kerk wanneer zij haar functies *verkondiging*, *gemeenschap* en *dienst* uitoefent.

(1) *Verkondiging* als proclamatie van opzienbarend nieuws over het heilsgebeuren in Christus voor mensen.

(2) *Gemeenschap* als het bij-elkaar-horen van mensen op basis van hun deelhebben aan het heilsgebeuren in Christus, geconcretiseerd door onderlinge opbouw, in kritische openheid richting de samenleving.

(3) *Dienst* als beschikbaarheid voor God en mensen, in navolging van Christus, in woord en daad gericht op de samenleving.

Ik gebruik mijn praktisch-ecclesiologische visie ook als een instrument om kritisch te kijken naar de ecclesiologische aspecten van de beschreven praktijksituaties. Daarbij kom ik tot de evaluatie dat de drie functies in het handelen van Redeemer voldoende herkenbaar zijn en dat in het handelen van het OWP twee van de drie functies (verkondiging en gemeenschap) onvoldoende herkenbaar zijn.

Stadssociologie

In *hoofdstuk 7* komt de andere pool van mijn onderzoek in beeld: de stedelijke samenleving. Eerst geef ik enige oriëntatie in de stadssociologie:

- (1) In de eerste fase van de stadssociologie werd er over de stad gedacht vanuit de tegenstelling platteland-stad. In een latere fase is deze tegenstelling overstegen omdat steden geen gesloten systemen zijn, maar in een open verhouding tot de omringende (wereld-)samenleving staan.
- (2) De metafoor 'sociaal laboratorium' is typerend voor de onderzoekstraditie van de Chicago-school van de eerste decennia van de twintigste eeuw en staat voor de relatie tussen menselijke samenleving en fysieke omgeving.
- (3) De metafoor 'politieke arena' markeert de positie van stadsonderzoekers van de 'new urban sociology' uit de jaren zeventig van de vorige eeuw die geïnteresseerd waren in de economische en politieke (belangen-)strijd in de stad.
- (4) De metafoor 'cultureel mozaïek' is kenmerkend voor de stadsantropologische 'wending' in de stadssociologie als reactie op de multiculturalisering van de West-Europese steden aan het eind van de twintigste eeuw en tekent de stad als een pluriforme ontmoetingsplaats.

Vervolgens gaat het om observaties die de sociologische aspecten thematiseren die in de praktijksituaties en in de achterliggende visies naar voren zijn gekomen. Deze aspecten zijn: *-Kenmerken van de stad.* Via een beschrijving van verschillende reacties op de bekende omschrijving van de stad van de socioloog Louis Wirth concludeer ik dat elke poging om een definitie van de stad te geven en om tot een beschrijving van kenmerken van de stad te komen gerelativeerd moet worden omdat een definitie van de stad tijd- en cultuurgebonden is en omdat er verschillende soorten steden en stedelijkheid bestaan. Deze relativisering neemt echter niet weg dat stadssociologen wel algemene kenmerken van steden noemen. Over die

kenmerken bestaat in grote lijnen ook overeenstemming. Voor mijn onderzoek is het van belang om tot een keuze van enkele algemene kenmerken van steden te komen omdat zij aanknopingspunten bieden voor de analyse van de interactie tussen kerk en stedelijke samenleving. Ik maak de volgende keuze inzake deze kenmerken: *massaliteit, heterogeniteit, mobiliteit en complexiteit.*

-Deelgebieden van de stad. Een belangrijke vraag betreft de verhouding van de verschillende deelgebieden van de stad (zoals centrum, oude stadswijken, Vinex-locaties) tot het grote geheel van de stad. Ik concludeer dat het met het oog op het functioneren van de kerk nuttig en nodig is om een deelgebied (als het micro-niveau van de stedelijke samenleving) nader te typeren en rekening te houden met de voor zo'n deelgebied specifieke combinatie van de algemene kenmerken van steden.

-Voortrekkersrol van de stad. In de huidige wereldsamenleving heeft de stad in relatie met haar omgeving een dominante positie. De stad is de plek waar de beslissingen vallen voor de hele samenleving, waar nieuwe ontwikkelingen beginnen, waar cultuur en intellect geconcentreerd zijn. De stad is het centrum van economische, culturele en sociale ontwikkelingen. Voor de relevantie van kerk-zijn is het adequaat functioneren van de kerk in de stedelijke samenleving daarom van het grootste belang. Op basis van deze sociologische observaties geef ik ook een evaluatie van de praktijksituaties. Daarbij constateer ik dat de hierboven genoemde stadssociologische thema's (kenmerken, deelgebieden, voortrekkersrol) op gevarieerde wijze een rol spelen.

Strategie

In *hoofdstuk 8* (deel C) kom ik tot de definitieve beantwoording van de vraagstelling van mijn onderzoek. De interactie tussen kerkelijke gemeenten en de stedelijke samenleving speelt zich af op het snijvlak van de functies van de kerk en de algemene kenmerken van steden. Een 'functies-kenmerken-matrix' maakt dat zichtbaar en levert twaalf strategische aandachtsvelden op ('cellen'). Daarbij speelt de 'bi-culturaliteit' van de kerk een belangrijke rol. Bi-culturaliteit wil zeggen dat de kerk in twee culturen leeft en aan twee culturen recht doet. Zij streeft ernaar een gemeenschap te zijn die open staat voor de samenleving, terwijl zij tegelijk op basis van het evangelie van Gods koninkrijk een kritische houding tegenover die samenleving aanneemt. Deze gedachtegang opent twee ingangen voor de bezinning op de interactie tussen kerk en stedelijke samenleving. (a) De kerk zal in haar functioneren 'mee-gaan' met de (kenmerken van de) stedelijke samenleving: zij accepteert de realiteit van de stedelijke samenleving en houdt er rekening mee. (b) De kerk zal die stedelijke samenleving 'tegengaan'. Het gaat om een houding van kritische openheid die met drie aspecten gety-

peerd kan worden: (a1) *accepteren*, (a2) *honore-
ren* en (b) *corrigeren*.
De bi-culturaliteit van de kerk vraagt erom dat
elk van de vier kenmerken van de stedelijke
samenleving twee trefwoorden meekrijgt die
het ‘meegaan’ en ‘tegengaan’ van de kerk weer-
geven. Zo betekent de heterogeniteit van de ste-
delijke samenleving voor de kerk dat zij rekent
met verschillen tussen mensen en tussen
bevolkingsgroepen, maar ook aandacht vraagt
voor wat mensen gemeenschappelijk hebben.
Daarom kies ik voor de trefwoorden *verschillend*
en *gemeenschappelijk*.
Het ‘meegaan’ en ‘tegengaan’ van de kerk leidt
ook tot steeds twee sleutelwoorden voor elk
aandachtsveld. Zo kom ik tot het volgende
overzicht van aandachtsvelden die een rol spe-
len bij het ontwikkelen van een strategie voor
het functioneren van kerkelijke gemeenten in
een stedelijke samenleving:

Functies kerk kenmerken stad	trefwoorden	verkundiging	gemeenschap	dienst
massaliteit	anoniem	<i>breed</i> 1	<i>grootschalig</i> 2	<i>algemeen</i> 3
	persoonlijk	<i>vertrouwelijk</i>	<i>kleinschalig</i>	<i>hartelijk</i>
heterogeniteit	verschillend	<i>veelsoortig</i> 4	<i>gevarieerd</i> 5	<i>veelkleurig</i> 6
	gemeenschappelijk	<i>saamhorig</i>	<i>verbonden</i>	<i>gelijk</i>
mobiliteit	flexibel	<i>dynamisch</i> 7	<i>veranderlijk</i> 8	<i>vluchtig</i> 9
	stabiel	<i>evenwichtig</i>	<i>bestendig</i>	<i>vasthoudend</i>
complexiteit	meervoudig	<i>verscheiden</i> 10	<i>veelvormig</i> 11	<i>ingewikkeld</i> 12
	eenvoudig	<i>duidelijk</i>	<i>overzichtelijk</i>	<i>toegankelijk</i>

Om de bruikbaarheid van de ‘functies-kenmerken-matrix’ te laten zien geef ik een beknopte uitwerking van de aandachtsvelden 8 en 6 die samenhangen met resp. pastoraat en diaconaat als activiteiten van de kerk.

Mobiliteit, gemeenschap en pastoraat

Aandachtsveld-8 vormt het kruispunt van het kenmerk *mobiliteit* (stad) en de functie *gemeenschap* (kerk). In de korte beschrijving volg ik de drieslag die ik al noemde: (a1) *accepteren*, (a2) *honoreren* en (b) *corrigeren*.
(a1) *Mobiliteit* en flexibiliteit gaan gepaard met veranderlijkheid waardoor de uitoefening van de functie *gemeenschap* wordt bemoeilijkt omdat *gemeenschap* juist gekenmerkt wordt door bij-elkaar-horen en bij-elkaar-blijven op basis van een gedeelde geloofsovertuiging. Als een bepaalde gemeenschapsvorm echter voortdurend van samenstelling verandert, dan wordt dat bij-elkaar-horen onder druk gezet. Intussen is het voortdurend komen en gaan van mensen een bekend fenomeen in kerkelijke gemeenten in grote steden waardoor die gemeenten geconfronteerd worden met de *mobiliteit* van de hedendaagse stedelijke samenleving.
(a2) *Mobiliteit* (flexibiliteit) en *gemeenschap* zijn lastig te combineren. Daarom zal de kerk veel inventiviteit moeten tonen om op een adequate manier te reageren op de constante wisseling van mensen en zelf ook flexibel te zijn in het

vinden van vormen van gemeenschapsoefening die aansluiten bij de *mobiliteit* van de stedelijke samenleving. Daarbij hoort bijv. dat de kerk snel met nieuwe groepen moet kunnen starten. Ook kan het van groot belang zijn om de ene stadskerk onder te verdelen in meerdere huishoudingen die op zondag hun kerkdiensten houden.
(b) Tegelijkertijd moet de kerk juist wat betreft haar functie *gemeenschap* proberen om bestendigheid te laten zien. De zorg die de kerk geeft zoekt naar stabiliteit en het bij-elkaar-horen op basis van gedeeld geloof is niet vrijblijvend en wordt niet zomaar opgegeven. De kerk wil een *gemeenschap* zijn die gekenmerkt wordt door trouw in het zorgen voor mensen.

Heterogeniteit, dienst en diaconaat

Aandachtsveld 6 betreft het kenmerk *heterogeniteit* (stad) in combinatie met de functie *dienst* (kerk).
(a1) Als het gaat om het dienstbetoon van de kerk, dan zorgt de *heterogeniteit* van de stedelijke samenleving voor veelkleurigheid. Gerichtheid op de samenleving brengt de kerk in aanraking met allerlei mensen en (etnische) groepen.
(a2) Het is belangrijk dat de kerk daarmee om kan gaan en die veelkleurigheid kan hanteren juist in de uitoefening van haar functie dienstbetoon. Dat vraagt veel inlevingsvermogen en een dienende opstelling. De veelkleurigheid van de samenleving vraagt om gevarieerdheid in het doen van barmhartigheid en gerechtigheid.
(b) Tegelijkertijd zal de kerk moeten streven naar gelijkheid inzake de benadering en behandeling van mensen en groepen. De kerk krijgt te maken met veel (claimende) hulpvragen. Juist in het kader van dienend hulpbetoon is ongelijkheid dan de valkuil van *heterogeniteit*.

Aanbevelingen

In *hoofdstuk 9* rond ik mijn onderzoek af met enkele strategische aanbevelingen voor het functioneren van de kerk in de stedelijke samenleving. Het gaat om richtinggevende aanwijzingen die te maken hebben met hou-

ding, samenwerking, stadsverkenningen en interactie.

- Maar voorop staat de aanbeveling dat het van strategisch belang is dat een kerkverband investeert in stadskerken vanwege de voortrekkersrol van steden in de samenleving. Stadskerken zijn vaak pionier als het gaat om het adequaat functioneren van de kerk in de samenleving. Die pionierspositie moet gehonoreerd worden.
- De houding van de kerk tegenover de stad wordt gekenmerkt door drie aspecten: accepteren (open houding), honoreren (positieve houding) en corrigeren (kritische houding).
- Omdat een kleinere, locale stadskerk over onvoldoende mensen en middelen beschikt gaan stadskerken samenwerken met het oog op strategieontwikkeling voor hun functioneren in de stedelijke samenleving.
- Locale stadskerken moeten de stedelijke samenleving als context van hun werkterrein analyseren met behulp van de kenmerken *massaliteit, heterogeniteit, mobiliteit en complexiteit*. Ook moeten zij hun werkterrein typeren (met behulp van de verschillende deelgebieden van de stad), onderzoeken (aan

de hand van de kenmerken van de stad) en beschrijven (op basis van locale gegevens betreffende buurten/wijken van de stad).

- Hun interactie met de stedelijke samenleving kunnen locale stadskerken analyseren met behulp van de twaalf strategische aandachtsvelden.

Deze aanbevelingen kunnen kerken helpen om in de stedelijke samenleving steeds meer een 'hart voor de stad' te hebben en een 'hart voor de stad' te zijn.

In november 2003 verscheen mijn boek *Hart voor de stad. Een praktisch-theologische studie naar kansen voor kerk-zijn in een stedelijke samenleving* (Kok, Kampen). Op verzoek van de redactie van *De Reformatie* geef ik in twee artikelen een samenvatting van dit boek.

Zie ook de recensie ervan door ds. A.S. van der Lugt in de nummers 15 en 16 van deze jaargang.

Dr. P.W. van de Kamp is universitair docent Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit te Kampen.

Waarnemers in het cogg (1)

Introductie.

Deputaten Kerkelijke Eenheid kregen van de Generale Synode van Zuidhorn 2002 de opdracht om te onderzoeken of het mogelijk is om als kerken deel te nemen in het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG). Daarover willen we iets vertellen in een paar artikelen in *De Reformatie*. We hebben de secretaris van het COGG, drs. I.A. Kole, gevraagd dit orgaan te presenteren. U vindt dat hieronder. In twee volgende artikelen willen we van onze kant schrijven over ons onderzoek en onze bevindingen tot nu toe.

A.J. Minnema. ■

Het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte

De synode van Zuidhorn heeft aan de Deputaten Kerkelijke Eenheid de opdracht gegeven om in een gesprek met het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte (COGG), te bezien of er over gegaan kan worden tot het aangaan van

een waarnemerschap. In 2003 hebben er enkele goede gesprekken plaatsgevonden met een drietal leden van het deputaatschap. Dezelfde broeders hebben ook enkele bestuursvergaderingen bijgewoond en de jaarlijkse conferentie.

In het najaar heeft het deputaatschap op grond van de verkregen informatie en de persoonlijke

ervaringen besloten dat de Gereformeerde Kerken als waarnemer toetreden tot het COGG. Op de volgende synode (in 2005) zal er op grond van de voortgaande rapportage gesproken worden over de vraag of het waarnemerschap omgezet kan worden in een lidmaatschap.

We zijn als bestuur van het COGG blij met deze ontwikkeling. We hebben elkaar bij de bezinning op allerlei vragen in de kerken en de samenleving meer dan nodig.

Sinds 1963

Het COGG bestaat intussen meer dan veertig jaar. Ook al voor 1963 zijn er samensprekingen geweest. Dat alles mondde uit in het tot stand komen van het contactorgaan. Dat is het in eerste instantie. Het COGG bestaat uit personen die behoren tot de volgende kerken en groeperingen, al of niet officieel. Op dit moment zijn dat de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde Kerken, het Confessioneel Gereformeerd Beraad (sinds 2002, i.p.v. de Gereformeerde Kerken in Nederland), de Gereformeerde Bond en de Confessionele Vereniging in de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) als waarnemer. En een aantal leden, behorend tot de Gereformeerde Gemeenten en de Oud-Gereformeerde Gemeenten, maken op persoonlijke titel deel uit van het bestuur.

Het bestuur vergadert driemaal per jaar; de agenda wordt voorbereid door het moderamen en eenmaal per jaar is er een landelijke conferentie.

De secretaris zorgt voor de communicatie intern en extern.

Doel

Het doel van het COGG is dat de deelnemende kerken en groeperingen met elkaar in contact komen, zodat we elkaar beter leren kennen en elkaar aanspreken op de basis van Gods Woord en de daarop gefundeerde Drie Formulieren van Enigheid.

Het COGG vormt in elk geval een platform waarop mensen vanuit de kerken behorende tot de Gereformeerde Gezindte elkaar ontmoeten, elkaar bemoedigen en opscherpen om in onze tijd ook gereformeerd te zijn. Zodat er aan meegewerkt wordt dat we niet verder uit elkaar groeien. Mogelijk kunnen de contacten binnen het COGG-verband meewerken om kerken nog nader met elkaar in contact te brengen met het oog op kerkelijke eenheid.

Praktijk

De vergaderingen van het bestuur, meestal in het gebouw van de Theologische Universiteit in Apeldoorn, hebben in hoofdzaak een bezinnend karakter. Een of meer leden van het bestuur bereiden een onderwerp voor dat

daarna in bespreking gegeven wordt. Dat is verrijkend! Bijvoorbeeld de gedachten van Calvijn over de rechtvaardiging door het geloof met het oog op de kerk; de verhouding van Kerk en Israël, maar ook de bijdrage van de kerk met het oog op het debat over waarden en normen. Dat laatste thema was het onderwerp van de conferentie in 2003, met bijdragen van prof. dr. G.C. den Hertog en mr. C.G. van der Staaij. Op de vergadering in januari 2004 hebben twee studenten (tot voor kort lid van CSFR) een inleiding gehouden over hun visie op de verhouding van jongeren tot en in de kerk. Het is goed dat de komende generatie een spiegel voorhoudt.

Dit jaar, op DV 22 april 2004 in De Aker in Putten, is het thema met het oog op het veertigjarige bestaan van het COGG: De Gereformeerde Gezindte nu en in de toekomst, met bijdragen van ds. J.H. Velema (vanaf 1964 tot enkele jaren geleden de spil van het COGG) en dr. P.J. Visser.

Ds. J.H. Velema zal spreken over: Lessen uit het verleden en dr. P.J. Visser uit Den Haag over: de vitaliteit van het gereformeerde belijden.

We nodigen u van harte uit om deze conferentie mee te maken. Dat is voor de wederzijdse kennismaking van belang. Want we zijn steeds meer op elkaar aangewezen. We zijn een minderheid in een plurale samenleving, waarin de godsdienst en religie naar het privé-bestaan verbannen wordt. In een postmoderne samenleving is er geen plaats meer voor de ene unieke Waarheid, die zichtbaar wordt in Jezus Christus, die getuigt: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven (Joh.14:6). En Die ook beloofd heeft en waar maakt: Ik heb alle macht in hemel en op aarde en Ik ben bij ulieden (Matt. 28:18-20).

Als het COGG, in de bescheiden plaats die het orgaan inneemt in het kerkelijke leven, dienstbaar mag zijn om karikaturen weg te nemen, om elkaar te helpen in de bezinning op de plaats van de kerken t.o.v. elkaar en in haar plaats in de samenleving, dan zijn we echt dienstbaar in Gods Koninkrijk. Dan wordt de bede ook: 'Heere, breng bij elkaar wat bij elkaar hoort!' (Joh.17:21)

Drs. I.A.Kole is secretaris van de COGG en woont te Berkenwoude, Prins Bernhardstraat 36, 2825 BE, tel. 0182-362588, E-mail: i.a.kole@hetnet.nl

Verborgen God

Voorwaar, Gij zijt een God, die Zich verborgen houdt (Jesaja 45:15)

J. Slotman ■

Een jongeman stond eens samen met mij voor het raam van mijn studeerkamer te kijken naar het drukke verkeer op de straat voor het huis, waar we toen woonden. Wij hadden een diepgaand gesprek gehad over God. Hij vond het heel moeilijk te geloven in God, had hij mij verteld. "Als ik God nou maar eens kon zien, als ik Hem maar eens tegenkwam op straat", zei hij, toen wij daar zo samen voor het raam stonden. "Dán zou ik, denk ik, niet meer twijfelen aan het bestaan van God, Dán zou ik vast wel in Hem gelóven."

Ik heb die knaap toen onder andere verwezen naar woorden uit Jesaja 45: "Gij zijt een God, die Zich verborgen houdt", staat daar. Dát staat er, ja. Zwart op wit. En dat moest die jongeman tóen en dat moeten wij allemaal nú goed tot ons laten doordringen. Dát moeten we nooit vergeten. God houdt Zich verborgen.

Dat wil in de eerste plaats zeggen: wij kunnen Hem niet zien. Wij komen Hem nergens zichtbaar tegen. Op straat niet. Thuis niet. Nergens. En in de tweede plaats betekent het, dat wij God niet kunnen volgen, niet kunnen begrijpen. God is groot, staat er in Job 36, en wij begrijpen Hem niét.

Wij moeten ons door dit Woord van God laten gezéppen. Wij mógen van God niet vergen, dat Hij Zich aan ons laat zien. Hij bewoont een ontoegankelijk licht, schrijft Paulus in 1 Timoteüs 6. Geen der mensen hééft Hem gezien ofkán Hem zien.

En wij mogen ook niet hoogmoedig God dagen voor de rechtbank van ons door zonde verduisterd verstand en van Hem verlangen, dat Hij Zich aan ons nader zal verklaren over Zijn in onze ogen soms zo ondoorzichtige beleid. Over Zijn gedachten, die hoger zijn dan onze gedachten en over Zijn wegen, die hoger zijn dan onze wegen. Hij is God, staat er in Jesaja 45:18. en er is geen God behalve Ik, zegt Hij zelf een paar verzen verder. Wie zijn wij, dat wij een grote mond tegen Hem zouden durven op te zetten? Hem zouden durven tegenspreken? (Romeinen 9:20)?

Ds J. Slotman is emeritus-predikant van de Gereformeerde Kerk te Enschede-Noord en woont in Heemse/Hardenberg

lied van de week

Het lied van de week voor zondag 24 april 2004 is lied 57 uit de bundel **Negentig Gezangen:**

Alles, alles is gelegen

Een bespreking van dit lied stond in **De Reformatie** jg 78 nr 16 van 25 januari 2003

Memoriekruid € 9,00

A. Sarel
Chr. gedichten en verhaaltjes,
die doen glimlachen,
bemoedigen en troosten.

Ogentroost € 9,00

A. Sarel
Een wegwijzer, naar
Gods grote Troostboek.
Een steuntje in de rug.

Verkrijgbaar bij boekhandel, Media Expresse en Profiel. Zie ook www.profiel.nl

€ 50,- voor het eeuwige leven

wandelen met God

Ze zitten elke week tegenover me. 't Gaat er soms een beetje rumoerig aan toe. Het is de moderne jeugd, nietwaar. Maar het ligt natuurlijk ook aan mezelf. Het ligt er allemaal vandaag aan de dag wat losser in dan vroeger. Bij mij ook. Een domine heeft geen gezag meer omdat hij domine is. Bij mij trouwens ook niet meer. Ik heb er een tik van meegekregen. Ik vind het wel goed. Als ze maar luisteren wanneer ik iets goeds te zeggen heb. En ik had ze wat te zeggen. Ik zei dat het eeuwige leven voor 50 euro te koop was. En of ze dat er ook voor over hadden. En dat ze die 50 euro dan maar moesten besteden.

J.T. Oldenhuis ■

Het bijbeltje

Regelmatig lezen we een gedeelte uit de bijbel. Dat moeten ze dan zelf wel eerst thuis gelezen hebben. En ze moeten er ook over nagedacht hebben. Lezen is al een beetje ongewoon. Nadenken is nog moeilijker. En dan: die bijbel.... Ze halen hun bijbeltjes te voorschijn als het zo ver is. Kleine wonderen van druktechniek. Denk eens even na: zo' n 900 plus 250 bladzijden en dan daar nog eens ruim 500 bladzijden bij in voor wat kerkboek heet. Hoe dik wordt een boek van ruim 1600 bladzijden? Dat noemen we pillen. En die sjuuwen we misschien nog eens mee op vakantie, maar die steek je nooit en te nimmer zo maar even in je binnenzak. Bijbeltjes wel. Dundruk papier. En de letters slaan niet door. Elk exemplaar is een wonder van techniek. Overal mee naar toe te nemen. Past in elke binnenzak. 1150 bladzijden!

Geknoei

't is anders wel een geknoei. Die kleine bladzijden, dat o zo dunne papier. En die verschrikkelijk kleine lettertjes. En dan ook nog dat moeilijke nederlands van toch honderd jaar oud nu. Want de 'nieuwe' vertaling is al lang niet nieuw meer. Het nieuwe testament dateert uit 1939 en het oude uit 1951. En daarvan kun je gerust zeggen, dat dat het taalkleed was van begin 20^e eeuw. We zijn in een halve eeuw nogal wat veranderd. En ons woordgebruik is dat ook. En die jongelui tegenover me vinden het allemaal maar raar, zoals het er staat. Het leest ook nog zo moeilijk in die kleine lettertjes met die dunne bladzijden. Dat is dan de bijbel. En daar moeten ze het mee doen. Of niet dan? Daar staat het in. Zelfs volkomen: de wil van God en al wat de mens moet geloven om behouden te worden en op welke wijze wij Hem moeten dienen. Dat is het eeuwige leven. Op elfeneenhalf honderd dunne bladzijden in een klein boekje

dat je overal mee naar toe kunt nemen in je binnenzak. Het is haast niet te geloven. Het eeuwige leven in je binnenzak. Maar het is best een geknoei om met dat boekje te werken. Prachtig, dat het er is. En dat het zó klein is, dat je het zo maar eventjes kunt mee-grissen naar de kerk of naar de catechisatie of naar een vergadering. Maar wel een gedoe eigenlijk om er echt in te werken. Zet eens een streep. Je potlood glijdt uit. Gebruik geen balpen. Na een week is de inkt door het dunne papier gevreten. Voor een uitroepteken is misschien nog eens plaats, maar als je er eens wat bij wilt krabbelen, lukt dat nauwelijks.

Wat staat er nou precies?

We lezen de gelijkenis van de talenten. Een 'mens' die naar het buitenland vertrekt. En drie slaven achterlaat Wat zijn slaven? Arme drommels, opgejaagde en voortgezweepten wezens? Wat doen die dan met talenten? Wat zijn eigenlijk talenten? Je moet altijd je talenten gebruiken. Dat is dat wat je kunt, dat heet toch talent? Heb je daar vijf van? Of twee, of één? Kun je die zo tellen? En kun je die dan verdubbelen? En toen kwam die 'mens' die vertrokken was naar het buitenland weer terug. Zegt nummer drie: "Ik wist dat u maait waar u niet gezaaid hebt en bijeenbrengt van plaatsen waar hij niet hebt uitgestrooid". ??? Nou dan had ie natuurlijk best dat geld nog naar de bank kunnen brengen in plaats van in de grond te stoppen. Ja, daar had die eigenaar wel gelijk aan. Maar die derde slaaf was toch bang? En hij wilde geen risico lopen. En misschien was ie ook wel niet zo pienter. En dus had ie eigenlijk van zijn kant ook best gelijk. Maar wat een straf krijgt ie aan het eind van het verhaal: werp hem in de buitenste duisternis, daar zal het geween zijn en het tandengeknars. Dat is de hel. De hel nota bene voor iemand die een beetje lui is aangelegd en geen risico durft nemen en verder heel; goed op de

spullen van zijn baas past eigenlijk. De hel! Ja, dat is echt iets van de bijbel zeker? Maar wat moet je nu met zo'n verhaal? Waar gaat het over? Over wat je moet doen met je talenten? Of over zaken doen? Dat je best wel eens risico's moet nemen en wat moet durven? Omdat je anders op de koffie komt. Gaat het over luiheid dan?

Waarom staat het er dan niet gemakkelijker?

Ik vroeg wat ze vonden van die laatste zinnen: die buitenste duisternis, dat geweest en tandengeknars. Ja, dat was de hel. De termen waren wel bekend. En dat geweest en tandengeknars dat moest dan wel spijt zijn om de gemiste kansen. Zelfverwijt omdat er mogelijkheden zijn geweest en geen daarvan is gebruikt. Dus geen woede om het onrecht van een te zware straf? De straf werd dus niet te zwaar gevonden? Nota bene: de buitenste duisternis met geweest en tandengeknars voor luiheid die voortkwam uit angst en voorzichtigheid? Was dat niet ietwat overdreven? En wie is die 'mens' die zulke straffen geeft en kan geven? Waar gaat het nou over? Geeft die laatste zin niet als bij donderslag de sleutel in handen? Wie kan beschikken over leven of dood tot in eeuwigheid? Toch alleen God?

Dus gaat dit verhaal over Hem! Dus niet zo-maar een verhaal over een slaaf en nog een slaaf en nog een derde slaaf, die wat met geld hebben gedaan of niet, van wie de laatste een beetje lui is....

Talenten, kapitaal, dat wat je hebt meegekregen, dat wat je krijgt van God, zijn beloften, vergeving van zonden, alles, je bijbel, je plaats in de kerk, preken, catechisatie, alles wat God in je investeert..... en toen deed figuur nummer 3 er helemaal niks mee. Hij kwam aan het eind ook nog met een uitgestreken gezicht naar voren en zei: "U kunt me niets verwijten, hier hebt u 't hele zaakje onaangeroerd en helemaal intact terug. Want ik wist wel dat u het onderste uit de kan wilt hebben, zo bent u wel. Nee, U bent niet zo'n beste. En dus: hier hebt u precies 100%. Weer terug. Ik heb het netjes weggestopt en goed bewaard. En kom me er niet mee aan, dat ik er niet goed voor gezorgd heb. Dat kunt u niet maken".

Wat is dat?

Dat is netjes in de kerk zitten, gewoon meelopen, geen aanstoot geven, keurig in de pas blijven en verder niets doen: geen commitment, geen overgave, geen inspanning, niet eens een eigen bijbel, een keertje bidden, omdat dat er bij hoort: "Hoor eens even: ik doe niks verkeerd! U hebt het recht niet me te bekapittelen".

En toen kwam daar de buitenste duisternis nota bene met het geweest en het tandengeknars. Voor nette kerkleden dus, die niks verkeerd doen, die gewoon meelopen. Niet voor criminele figuren of zo, slaven uit een ver verhaal, die verkeerd met de centen van de baas om gaan, maar voor kerkleden, voor ons.

Waar staat dat, zeiden ze. U zegt dat nu wel, maar waar staat dat? Als dat nu bedoeld wordt, waarom staat het er dan niet wat gemakkelijker?

Een betere vertaling

Wij hebben een betere vertaling nodig, eentje die dicht bij ons staat. Ik ben helemaal niet zo voor Groot Nieuws. Goede controle – wie van ons komt daar op zijn eentje aan toe – doet steeds weer opnieuw ontdekken, dat in die vertaling keuzes zijn gemaakt, die niet worden verantwoord. Wat deden die oude Statenvertalers het dan toch goed met hun kanttekeningen, waarin ze heel simpel zeiden: 't kan ook soms anders vertaald worden, maar vergelijk het nu maar eens met dit of met dat en dan kom je wel achter de betekenis. Maar uiteraard die vertaling is al helemaal onleesbaar voor jongelui van de 21^e eeuw. De Nieuwe Vertaling van een halve eeuw oud is ook al weer te moeilijk voor velen geworden. Er komt een totaal nieuwe vertaling aan. Daar is in ieder geval behoefte aan. En wat er van bekend geworden is, leest zo goed! En intussen hebben we ook nog Het Boek en Groot Nieuws. Wonderlijk vind ik het, dat onder ons naar mijn indruk Het Boek meer ingang gevonden heeft dan Groot Nieuws. Ik prefereer heel duidelijk de laatste. En ik zeg al jaren tegen de jongelui: koop toch een Groot Nieuws bijbel. En ga lezen. Ga lezen met je oren. Niet alleen met je ogen. Het gaat om jou! Laat God zelf stem krijgen, de stem die tegen jou spreekt. Zijn woorden bevatten het eeuwige leven. Je kunt het kopen, één boek, voor vijftig euro. En koop asjeblieft een exemplaar waar je in kunt werken, waar je een streep in kunt zetten, een uitroepteken en een vraagteken en soms een verwijzing. Een boek dat je lezen kunt en dat je aan-sprekt. En waar je naar luistert! Dat bevat het eeuwige leven. Het eeuwige leven voor vijftig euro. Dat is net zo veel als het (te)goedkoop mobieltje, waar je je nauwelijks meer mee wil vertonen. En als je nog geen vijftig euro voor het eeuwige leven over hebt, hoe ver sta je dan eigenlijk af van die figuur nummer 3 uit de gelijkenis? Die zei ook: 't zit wel goed, ik hou de zaken wel bij, 't moet me in elk geval niks kosten, en daar moet de baas dan maar tevreden mee zijn; hij heeft in elk geval het recht niet om meer van me te eisen. Ik zal wel zorgen, dat hij niks op me aan te merken heeft. En that's all. En toen kam daar die slotzin.

Dat is huiveringwekkend. Daar schrik je van. Ineens explodeert dat oude verhaal, springt het open, breekt het uit de kaders van beeldspraak, springt het als een kat op je af en scheurt het de gezapigheid aan flarden.

Daar zal het geweest zijn en het tandengeknars.....

Geveest en tandengeknars, oneindig zelfverwijt bij de gedachte dat je helemaal maar voor vijftig euro het eeuwige leven binnen handbereik had kunnen hebben.

Vijftig euro nota bene.

Gedenken

De betekenis van Gods grote daden

achtergronden

Je ziet het steeds vaker langs de kant van de weg: een eenvoudige steen of een houten kruis of een ander monumentje, opgericht door familie of vrienden van iemand die daar verongelukt is.

T. Groenveld ■

Als je er langs rijdt, zet het je altijd tot nadenken. Zo vergaat het mij tenminste wel, ook al ken ik natuurlijk de mensen meestal niet die daar verongelukt zijn. En wat moet het dan voor familie betekenen. Zo'n steen – dat is niet zomaar een herinnering. Een weetje, dat je verder niet raakt. Voor familie is het een deel van hun leven. Misschien stempelt dat ongeluk hun verdere leven wel. Het verleden is springlevend!

En zo zijn er in Nederland in bijna elke plaats monumenten die herinneren aan de tweede wereldoorlog. Algemeen, of speciaal aan bepaalde verzetsstrijders die gefusilleerd zijn, of joden die weggevoerd zijn en nooit teruggekomen. En elk jaar op 4 mei bij de dodenherdenking wordt erbij stilgestaan, zelfs 60 jaar na dato. Omdat het geen verleden is dat afgedaan heeft, maar omdat het ons wat te zeggen heeft. Mensen herdenken die hun leven gegeven hebben zodat wij in vrijheid kunnen leven. En mensen die als leden van een minderwaardig ras werden beschouwd en geëlimineerd.

Gedenken

In de bijbel worden we opgeroepen om Gods daden te gedenken. En 'gedenken' is in de bijbel meer dan 'denken aan'. Iemand die het monumentje van zijn overleden familielid ziet, wordt daardoor geraakt. Zo raakt het je, als je over Gods bevrijdende daden leest in de bijbel. Want dat heeft je hemelse vader gedaan; is het niet geweldig! Het bepaalt je erbij, hoe ontzagwekkend God is, en hoe bemoedigend het is als hij je helpt.

Gedenken is dus meer dan dat je gedachten even gaan naar iets of iemand. Gedenken heeft directe en praktische betekenis. Ik wil daar een paar voorbeelden van uit de bijbel geven. Rachel was de (tweede) vrouw van Jakob. Ze was kinderloos, anders dan haar zus Lea die kind na kind kreeg. En dan lezen we in Genesis 30:22:

Toen gedacht God Rachel, en God verhoorde haar; Hij opende haar schoot en zij werd zwanger en baarde een zoon.

Dat God aan haar denkt, heeft direct conse-

quenties: hij verhoort haar gebed en geeft haar een zoon.

Een ander voorbeeld. Als de Here zegt 'gedenk de sabbatdag' (het vierde gebod), dan is dat natuurlijk meer dan dat je er even bij moet stilstaan. Het gaat om: *onderhoud* of *vier* de sabbat. Gods geboden *gedenken* of *bewaren* betekent naar Gods geboden leven.

Overigens is de sabbatdag ook een gedenkdag:

Want u zult gedenken dat u dienstknechten (slaven!) in het land Egypte geweest bent, en dat de HERE, uw God, u vandaar heeft uitgeleid met een sterke hand en met een uitgestrekte arm... (Deuteronomium 5:15)

En elke zondagmorgen, als we de 10 geboden horen voorlezen, worden we herinnerd aan Gods bevrijdende daden:

Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte, uit het diensthuis (=slavernij) geleid heb (Exodus 20:1).

Dat maakt de wet bijzonder: het is geen bundel voorschriften die je nu eenmaal moet houden. Het is ook niet de knoet van een dictator. Maar het zijn de leefregels die je vrijheid beschermen.

Bevrijdingsfeest

Elk jaar vierde Israël het Pascha, het feest van de bevrijding uit Egypte. En dan werd het verhaal verteld van de uittocht, aan de hand van het eten op tafel. Aan de hand van de bittere kruiden, die herinnerden aan de bittere slavernij. Aan de hand van het paaslam, waarvan het bloed bescherming betekende tegen de engel die door het land trok om overal de eerstgeborene te doden. Van vader op zoon werden Gods verlossende daden verteld. En dat was ook de opdracht die God gaf (Exodus 12:14). En telkens werd het volk opgeroepen om Gods grote daden te herdenken, om niet te vergeten hoe geweldig de HERE is. Psalmen zijn er helemaal of gedeeltelijk aan gewijd: de uittocht, de doortocht door de Rode Zee en de woestijnreis. Zie onder andere Psalm 77 en 78, 105 en 106. En minder bekend maar ook prachtig is Psalm 114.

Doorgeven

Het volk moest Gods daden vertellen aan de kinderen (de bijbelse geschiedenis dus!).

In Psalm 78: 3-4 lezen we:

*Hetgeen wij gehoord hebben en weten,
en onze vaders ons hebben verteld,
dat willen wij voor hun kinderen niet verhelen;
wij willen vertellen aan het volgende geslacht
des HEREN roemrijke daden,
zijn kracht en de wonderen die Hij gewrocht
heeft,*

En daaraan gekoppeld wordt Gods bevel om zijn geboden door te geven, met als doel:

*...opdat het volgende geslacht die zou kennen,
de kinderen, die geboren zouden worden,
dat zij zouden opstaan om ze te vertellen aan
hun kinderen:
opdat die hun vertrouwen op God zouden stel-
len,
en Gods werken niet vergeten,
maar zijn geboden bewaren... (vers 6-7).*

Doel

Gods werken vergeten... Hoe vaak lezen we niet in de bijbel dat Israël de HERE vergat. En 'vergeten' betekent in de bijbel niet: het is uit je geheugen weg. Maar: je negeert het, je wilt er niet aan denken. Zoals je een afspraak met de tandarts gemakkelijker vergeet dan een verjaardagsfeest, waar je zin in hebt. Psalm 78 is een waarschuwing: vertel je kinderen wie de HERE is: zijn wonderlijke daden, en hoe hij gediend wil worden. En het vervolg van de Psalm laat dan zien hoe het niet moet: wat er gebeurde als Israël God 'vergat' en zijn eigen gang ging. En datzelfde lezen we in Psalm 106.

De HERE gedenken, en zijn grootse daden gedenken, dat is meer dan een herinnering: o ja, zo was het. Lezen en horen over Gods verlossende daden *raakt* je.

Waarom bevrijdde de HERE het volk Israël?

Niet omdat het zo'n goed of geweldig volk was, maar het was zijn grote liefde en trouw – de generaties door (Deuteronomium 7:7-11):

...opdat u zou weten, dat de HERE, uw God, de enige God is, de trouwe God, die het verbond en de goedertierenheid houdt....

En als we dat lezen in de bijbel weten we dat die liefde en trouw niet is veranderd. Wij zijn niet verlost door Christus omdat wij zulke geweldige mensen zijn, maar door Gods liefde (1 Johannes 4: 9-10).

En als Gods liefde in zijn daden je raakt, wordt je leven anders. Dan kan het niet anders of je wilt de HERE dienen en je naaste liefhebben (1 Johannes 4: 11).

"Doet dit tot mijn gedachtenis..." zei Jezus toen hij het avondmaal instelde. En dan is het duidelijk dat het avondmaal meer is dan een herinnering. Het is 'de heerlijke gedachtenis aan het bittere lijden van Christus', zoals het avondmaalsformulier dat uitdrukt. We vieren dat we met hem verbonden zijn: hij heeft ons met zijn bloed gekocht. Zo zijn wij tot Gods volk

gemaakt met als doel dat we Gods grote daden verder vertellen (zie 1 Petrus 1:19 en 2:9).

Troost

In het Oude Testament lezen we hoe de HERE ons verlost heeft. Nee, niet dat wij daar persoonlijk aanwezig waren. Maar de HERE heeft ons als volk verlost uit Egypte, uit Babel, en uit de macht van de duivel. Je bent kortzichtig bezig als je de geschiedenis de geschiedenis laat en je beperkt tot Gods daden in je eigen leven. Want je persoonlijke ervaring is maar beperkt. Als je verder kijkt en groter denkt van de HERE werkt dat heel bevrijdend. Een mooi voorbeeld daarvan is Psalm 77. In zijn ellende denkt de dichter aan de HERE (vers 4) en dat hij Gods daden gedenkt ('gedenken' en 'denken aan' is in het hebreuws hetzelfde woord). Maar de uitwerking van dat denken is heel verschillend.

Denk ik aan God, dan kreun ik... (vers 4)

De dichter kan niet slapen, hij ligt te woelen op zijn bed.

En de gedachten malen maar door zijn hoofd: waarom gebeurt dit allemaal?

Als hij terugdenkt aan betere dagen, dan vraagt hij zich af: waar is nu de HERE? Laat hij verstek gaan?

Vergeet God genadig te zijn

houdt de belofte op van geslacht tot geslacht?

(vers 9)

Denken aan God is pijnlijk: waar blijft Gods trouw in inzet nu?

Maar als de Psalm op een dieptepunt is, komt de omslag:

Ik zal de daden des HEREN gedenken....

(vers 12)

En dan bezingt hij Gods verlossende daden: dat hij het volk uit Egypte heeft bevrijd en veilig door het water van de Schelfzee heeft geleid. De dichter vindt houvast in Gods grote daden. Niet die in zijn eigen leventje, maar hij weet uit de geschiedenis wie God is: de bevrijdende en trouwe God. Hij is de heilige God: niet na te rekenen voor ons, maar we kunnen wel op hem rekenen!

Ds. T. Groenveld is emeritus-predikant van de Gereformeerde Kerk te Uithuizen.

Dit is het vierde artikel in een serie van vijf over de betekenis van het oude testament voor ons. De opbouw is als volgt:

1. Moeilijkheden bij het lezen we het O.T.
2. Is het O.T. achterhaald voor christenen?
3. Wat moeten we met de geschiedenis(sen) in het O.T.?
4. Sluit daarbij aan, en gaat speciaal over gedenken.
5. Beantwoording van enkele vragen die in het eerste artikel gesteld zijn, en van de vraag wat we moeten doen als onze vragen niet beantwoord worden.

Wordt wakker, Here!

Pijnlijk

Denken aan de daden van de HERE kan pijnlijk zijn. Omdat ze een contrast kunnen vormen met ons leven nu. Een aangrijpend voorbeeld daarvan zien we in Psalm 44.

Gods grote daden zijn verteld van vader op zoon:

*O God, met eigen oren hebben wij het gehoord,
onze vaders verhaalden het ons:
het werk dat Gij gewrocht hebt in hun dagen, in de dagen van ouds.
Met uw hand hebt Gij volken verdreven, en hen geplant,
natiën geteisterd, en hen uitgebreid.
Want niet met hun zwaard hebben zij het land verworven,
niet hun arm heeft hen gered,
maar uw rechterhand en uw arm en het licht van uw aanschijn,
omdat Gij in hen een welbehagen hadt.... (vers 2-4)*

Ja, dat is de geschiedenis. Maar nu? Als de dichter deze Psalm maakt is het volk in diepe nood. En het lijkt wel of de HERE zijn volk vergeten is. Dat brengt de dichter tot een hartstochtelijke uitroep:

*Waak op! Waarom slaapt Gij, Here?
Ontwaak! Verstoot niet voor eeuwig!
Waarom verbergt Gij uw aangezicht,
vergeet Gij onze ellende en verdrukking? (vers 24-25).*

Waarom?

Wordt wakker, Here! Een gewaagde oproep, die ons vreemd in de oren klinkt. Maar het komt recht uit het hart. Natuurlijk slaapt God niet: hij sluimert noch slaapt (Psalm 121). Maar de dichter merkt niets van Gods zorg. En daarom schreeuwt hij het uit: "Waarom slaapt u? Verstoot ons niet voor altijd! Waarom verbergt u uw gezicht?"

Waarom...?

Het volk is opgejaagd, onderdrukt. God zelf heeft het volk voor schut gezet en aan vijanden in handen gegeven. En niet als straf: het volk was niet ontrouw aan de HERE: wij vergaten u niet (vers 18). Integendeel:

*Waarlijk, om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood,
wij worden gerekend als slachtschapen. (vers 23)*

Juist omdat het volk de HERE dient wordt het vervolgd. En dat gaat niet buiten God om. Zelfs als je om Gods wil moet lijden (vervolgning, smaad) dan kan hij zich tegen je keren. Moet je dan bang zijn voor God: is hij grillig, onberekenbaar? Of kun je hem in vertrouwen nemen? De dichter doet dat laatste: Psalm 44 loopt uit op een beroep op Gods goedertierenheid: zijn loyaliteit, zijn trouw. Die staat als een paal boven water.

Waarom?

Kan God zich tegen je keren, terwijl je hem dient? Ja, kijk naar Golgotha: God keerde zich tegen Jezus, die hem volmaakt diende, en die de minachting en mishandeling door mensen moest ondergaan. En niet ondanks zijn goedheid, maar juist *omdat* hij God volmaakt diende.

Hij werd door God verlaten, God verborg zijn gezicht voor hem. En dat geeft ons de zekerheid dat God ons nooit verlaat. Op onze waaroms krijgen we vaak geen rechtstreeks antwoord. Maar het antwoord loopt via Golgotha.

Christenen moeten soms (of vaak?) lijden, juist omdat ze christen zijn. We lezen dat o.a. in Romeinen 8, waar Paulus Psalm 44:23 aanhaalt: christenen kunnen opgejaagd worden als slachtvee... Is dat ook vandaag niet de praktijk in veel landen, bijvoorbeeld in bepaalde moslim-landen: opgejaagde, vervolgde christenen?

Tegelijk haalt Paulus vers 24 niet aan: "Waarom slaapt u? Verstoot ons niet voor altijd! Waarom verbergt u uw gezicht?" Paulus laat dat als het ware liggen op Golgotha, waar Jezus als slachtvee geofferd werd, als een lam voor de slachtbank. En dan loopt Romeinen 8 uit op een loflied: niets zal ons kunnen scheiden van de liefde van God, welke is in Christus Jezus, onze Here (vers 39). Dat is geen goedkope, vroom klinkende slotzin: het gaat over de liefde van Christus, die zijn leven gegeven heeft aan het kruis.

Gods daden gedenken – dat geeft houvast.

Jij bent een merkartikel

In 2001 namen de Churches of the Love uit Singapore het gerenommeerd reclamebureau Ogilvy & Mather in de arm en lanceerde een gedurfde print-campagne voor God. Het resulteerde in grote advertenties met een volledig zwarte achtergrond en daarop witte tekst met een uitspraak namens God zelf. Bijvoorbeeld (vrij vertaald uit het Engels): “Hoe kun jij nou een ‘self-made’ man zijn? Ik herinner me nog precies dat Ik je geschapen heb. God.” En: “Nietzsche is dood. God.” En: “Ik haat regels, daarom heb Ik er maar tien van gemaakt. God.” Opvallend was ook hun actie in een metrostation waarbij ze alle daar aanwezige reclameborden afhuurden met steeds dezelfde tekst: “Ik ben hier. God.” Na het zien van die campagne heb ik mezelf de vraag gesteld hoe God reclame voor Zichzelf zou maken. Mijn stelling is dat Hij dat wil doen via Zijn kinderen. Christenen zijn de belangrijkste reclamedragers voor God. Wij zijn ‘merkartikelen’, of, om het met Psalm 139:6 in de berijmde variant te zeggen: “Mijn hart en nieren zijn uw werk, ja, alles van mij draagt uw merk.” Vanuit die invalshoek is het interessant om eens te kijken hoe een merk in reclameland zich herkenbaar houdt en wat dat zou betekenen voor ‘merkchristenen’.

A. van der Lugt ■

Just do it

Bij de grote commerciële merken van tegenwoordig gaat het allang niet meer alleen om het product dat ze verkopen. Moderne merken zijn levensstijlen geworden met volgelingen die zich daarin herkennen. Met het product zelf kan een merk zich nauwelijks meer onderscheiden en dus is het zaak om de emotie bij het merk te benadrukken. Met een paar Nikes koop je misschien niet eens de meest kwalitatieve sportschoenen, maar wel een merk dat onder het motto ‘Just do it’ gelooft in jouw mogelijkheden. Je straalt er mee uit dat je je eigen weg gaat en zo tot ongekennde prestaties kan komen. Daar ligt voor het merk Nike zijn onderscheidend vermogen en dus doen ze er bij Nike alles aan om dat gevoel bij de consument niet te laten verwateren, om herkenbaar te blijven. Vier zaken zijn daarbij heilig in merkenland.

1. Wees jezelf

Sterke merken hebben haarscherp op het netvlies wie ze zijn en wat hen bijzonder maakt. En als ze eenmaal hun karakter hebben, werkt dat door in alles wat met dat merk te maken heeft. Merken kunnen daar ver in gaan. Zo

gaat het verhaal dat een bekende doe-het-zelfmarkt, ik geloof dat het Gamma was, in de beginjaren zijn krantje met aanbiedingen dubbel zwart liet drukken (wat extra geld kostte), zodat de inkt goed afgaf op je vingers en de klanten vooral het idee van ‘goedkoop’ en ‘actueel’ zouden krijgen. Tegelijkertijd vermijden die merken het om te participeren in zaken die verkeerde associaties oproepen bij hun merk. Daarom sponsort macho sigarettenmerk Marlboro wel Formule 1 wedstrijden en bijvoorbeeld niet het Wereldkampioenschap schaken. Wat mij in die voorbeelden aanspreekt, is het respect voor het eigen karakter van een merk. Ze proberen authentiek, trouw te blijven aan hun eigen karakter, omdat ze weten dat ze anders op lange termijn hun geloofwaardigheid verliezen. Daarin zit een sterke boodschap voor christenen anno 2003: wees authentiek, wees christen op jouw manier, met jouw persoonlijkheid, in jouw leefomgeving, met jouw netwerk en capaciteiten. Daarbij heb je er weinig aan als je gelooft op de manier van een ander. Mensen zien en merken of jouw geloof persoonlijk en echt is of niet. Alleen als je echt jezelf bent in jouw geloof kom je geloofwaardig over.

2. Wees consistent

Van Coca Cola is bekend dat ze hun krullende woordmerk streng bewaken. Heel af en toe strakken ze de letters wat op, maar dat was het dan ook. Het is een van de redenen waarom het tot de meest herkenbare en bekende logo's ter wereld behoort. Consistentie is voor een merk van levensbelang. Zodra het merk afwijkt van het gewekte verwachtingspatroon, zal dat op zijn minst verbazing en in het slechtste geval teleurstelling en afwijzing wekken. Uit ervaring blijkt dat mensen in de omgeving van christenen bijzonder goed in de gaten hebben of christenen consistent zijn. Consistent leven als christen is daarom sowieso een groot goed. Nu is het probleem alleen dat die andersdenkenden in veel gevallen een verwrongen en extreem beeld hebben van hoe christenen leven. Dan doe je het natuurlijk als snel verkeerd als je niet ook uitlegt waarom je wél consistent handelt. En daar liggen vaak prachtige aanknopingspunten voor een gesprek. Iemand kan zijn verbazing uitspreken over een keuze die je maakt, omdat hij denkt dat je als christen niet mag. Of omgekeerd kan je met iemand aan de praat raken omdat je ergens moeite mee hebt waar hij of zij dat niet gedacht had. Kortom, leef consistent, maar leg het ook uit als je kans krijgt.

3. Geef aandacht

Je kent ze wel, de klanten-, kortings- en bonuskaarten van deze wereld. Je komt er mee in aanmerking voor interessante kortingen, maar niet voordat de aanbieder veel over je te weten is gekomen. Over jouw hobbies, muzieksmaak, vrijetijdsbesteding, budget, vakantiebestemming, et cetera. De merken moeten wel, want de individualisering van onze maatschappij heeft ook hen niet onberoerd gelaten. Konden ze daarvoor nog grote doelgroepen over één marketingkam scheren, nu moeten ze rekening houden met individuen en hun keuzen en wensen. Praktisch schier onmogelijk, maar de merken proberen het wel. Ze proberen zo veel mogelijk informatie van hun klanten los te krijgen om optimaal te kunnen inspelen op hun behoeften. Uitgebreide databases worden gevuld met alles wat daarvoor maar interessant is. De lange-termijnrelatie met de klant, daar gaat het om. Merken willen met je meegroeien, jou binden en proberen attent met je mee te denken. Door aandacht te besteden aan jouw wensen en behoeften moet een ons-kent-ons gevoel ontstaan dat voorkomt dat je je heil ergens anders zoekt. Veel van die persoonlijk bedoelde exercities komen onecht uit de verf. Mensen prikken er door heen en haken af omdat ze weten dat zo'n merk niet echt geïnteresseerd is in hun persoon, maar gewoon een product wil verkopen. Terwijl het onderliggende idee - aandacht - volgens mij goed was, maar dan wel zonder dubbele agenda. Daar ligt mijns inziens ook de les voor christenen. Mijn ervaring is dat een open gesprek over geloven

vaak ontstaat als dat niet het vooropgezette doel van het gesprek is, als er dus al een andere reden is voor contact. Het is het verschil tussen op een sport gaan om vrienden te krijgen en op een sport gaan om de sport en daar vrienden door te krijgen. Mensen hebben haarscherp door of je het evangelie probeert te slijten of dat je sowieso in hen geïnteresseerd bent en het al doende over geloven krijgt. Mijn stelling is daarom ook dat christenen het meest constructief en herkenbaar zijn in hun persoonlijke netwerk. Binnen dat netwerk kunnen ze echt aandachtig met andersdenkenden omgaan.

4. Bied toegevoegde waarde

"Wat heb ik eraan?" Vroeg of laat stelt elke consument die vraag en als een merk niets toevoegt, hoe abstract ook, gaat het - meestal vroeg - de prullenbak in. Ik koester de gedachte dat christenen mensen zijn die iets extra's bieden. Dat zit hoop ik voor een deel in onze pogingen om onze naaste lief te hebben als onszelf, maar ik betwijfel of we daar als christenen om bekend staan. Misschien is de belangrijkste toegevoegde waarde die een christen kan bieden wel om het proces te laten zien van een mens die door God verlost wordt. Om open te zijn over de ups en de downs, om eerlijk te zijn over je twijfel, om je opgeluchtheid te vertellen als je het goed gemaakt hebt met God, om na een enthousiasmerende preek ook enthousiast te zijn, kortom, om in een geestelijk open keuken te leven. Dan bied je de toegevoegde waarde van een mens die naast alle andere mensen staat, die niet beter is, die het niet beter doet, maar wel, wonder boven wonder en met vallen en opstaan, op weg is om weer een mens te worden die zijn Schepper liefheeft. Niet gemakkelijk, maar een ding is zeker: het biedt de toegevoegde waarde van een herkenbaar en laagdrempelig aanknopingspunt voor de zoekende mens.

Bewogen

Ik heb het in dit artikel voornamelijk gehad over 'herkenbaarheid'. Met 'bewogen' sluit ik dit artikel graag af. Naar mijn idee is bewogenheid de voorwaarde voor herkenbaarheid. Als je niet bewogen bent, maak je je over herkenbaarheid namelijk niet meer druk. Gelukkig worden we bewogen in plaats van dat we zelf in beweging moeten komen. Het nare is alleen dat we voortdurend aan de handrem hangen. De enige manier om die er af te krijgen is om je hartgrondig en voortdurend te realiseren hoe ontstellend veel God van je houdt en wat Hij in Jezus gedaan heeft om dat mogelijk te maken. Succes met je campagne.

André van der Lugt werkt in de reclame en woont in Gouda.

Samen visie vormen

De reacties op het Nederlands Gereformeerde rapport over de vrouw in het ambt van ouderling lijken aan te tonen, dat de kerken van de kleine oecumene nog mijlen ver van elkaar verwijderd zijn. Van Christelijke en Vrijgemaakt Gereformeerde zijde werd officieel afwijzend gereageerd. Feit is dat binnen de kleine oecumene als geheel verschil van mening bestaat over de ambtelijke plaats van de vrouw in de kerk. Zo wordt van Vrijgemaakt Gereformeerde zijde in de reactie op het rapport erkend dat ook zij tegen de vragen aanlopen die hier worden gesteld, waarom zij er voor pleiten samen te gaan werken naar een gemeenschappelijk standpunt.

C. van der Leest ■

J. Plantinga ■

P. Kurpershoek ■

Echter, in de praktijk studeren de verschillende kerken afzonderlijk van elkaar op allerlei onderwerpen om elkaar na het verschijnen van weer een rapport de maat te nemen.

Dat 'gezamenlijk-hebben' geldt niet alleen voor de kwestie van de plaats van de vrouw in de kerk. We noemen enkele andere:

- Hoe gaat de kerk met *jongeren* om?
- Hoe reageert de kerk op alternatieve *samenlevingsvormen*?
- Hoe organiseren de kerken het (ambtelijke) werk in de gemeente?
- Hoe treden we *naar buiten*?

Wij menen dat de kerken er verstandig aan zouden doen op deze punten gezamenlijk naar wijsheid te zoeken, omdat de standpunten zich niet keurig langs de lijnen van de kerkelijke grenzen ontwikkelen.

Jongeren

Veel kerken merken dat de traditionele opzet van het jongerenwerk in de kerk, de catechese enerzijds en de jeugdvereniging/club anderzijds, niet meer voldoet. Gezocht wordt naar alternatieven die bijvoorbeeld 'leren', 'ervaren' en 'vorming' combineren. Daarnaast doet de jongerenwerker al dan niet betaald in veel kerken zijn intrede.

Samenlevingsvormen

Kerkenraden merken dat veel jongeren zich niet meer gebonden voelen aan het burgerlijk en kerkelijk huwelijk zoals dat vanouds in de gereformeerde gezindte in zwang is geweest. Al dan niet samenwonende stellen, met of zonder samenlevingscontract, vragen de kerk om

een kerkelijke huwelijksbevestiging en reageren verbaasd tot kribbig als de kerk daar moeilijk over doet. Vaak vragen de samenwonende jongelui al niet meer om een officiële huwelijksbevestiging. Ze kennen het afwijzende standpunt van hun kerk over samenwonen en zijn het daar niet mee eens.

Probleem is dat mensen dreigen af te haken uit onbegrip voor de kerkelijke stellingname. Kerkenraden breken zich er het hoofd over. Hoe sterk staan de principes eigenlijk?

Organisatie

De verhalen van ambtsdragers die voortijdig hun ambt neerleggen, zijn legio. Vaak is de oorzaak overbelasting door de omvang van het werk maar ook doordat mensen aangesproken worden op gaven die ze niet hebben en dus de vreugde in het ambtelijke werk afneemt. Van ouderlingen wordt verwacht dat ze tegelijk pastorale en bestuurlijke gaven hebben.

Om de nood te lenigen is de pastoraal medewerker aangetreden in veel gemeenten. Een soort hulpouderling of hulppredikant. Modera-menleden worden soms vrijgesteld van pastoraal werk. Dat brengt in de kerken een bezinning over aard van de ambten op gang, al dan niet gecombineerd met nadenken over de positie van de vrouw in de kerk.

Naar buiten

Met name in de stedelijke gebieden denken gemeenten na over hun missionaire taak. In nieuwbouwwijken wordt met verschillende projecten geprobeerd de wijkbewoners te bereiken met het evangelie. Doorgaans doen de ker-

ken dat vanuit hun eigen kerkverband, aangestuurd door eigen deputaten / commissies.

Wiel uitvinden

Deze ontwikkelingen zijn er binnen de gehele kleine oecumene. Binnen de ene kerkgemeenschap wat heftiger dan binnen de andere, maar alle kerken hebben of krijgen ermee te maken. De praktijk laat zien, dat veel gemeenten hun eigen wiel aan het uitvinden zijn. Vaak onder druk van incidenten. Aftredende ouderlingen, jongeren die weglopen, enz. Voor een meer fundamentele bezinning ontbreekt vaak de tijd en soms de kennis en ervaring.

Wij pleiten ervoor om als kerken van de kleine oecumene te erkennen dat we voor *gemeenschappelijke* uitdagingen staan, die we *gezamenlijk* aan zouden moeten gaan. Dat betekent dat niet langer ieder kerkgenootschap in eigen kring studeert om daarna wat de anderen in hun verband hebben bedacht te kritiseren. Het is niet effectief en houdt de schijn hoog, dat de problemen, uitdagingen en de gekozen oplossingsrichtingen zich netjes aan de kerkgrenzen houden.

Laten we in plaats daarvan gezamenlijk gebruik maken van wat we met elkaar in huis hebben aan kennis, kunde en ervaring. Laten interkerkelijke denktanks aan het werk gaan op de genoemde punten om de kerken met hun wijsheid te dienen. Interactief, gebruikmakend van internetsites, waarop kerkleden kunnen reageren, en ideeën kwijt kunnen. Niet langer elkaar wantrouwend, maar vanuit de erkenning dat we gezamenlijk voor belangrijke uitdagingen staan. Omwille van de komst van het Koninkrijk moeten we loskomen van het relatief kleine dat ons scheidt, erkennen dat we veel daarvan gezamenlijk hebben, en samen de Toekomst tegemoet treden.

Op de Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken doet de regio Noord Nederland een voorstel van deze strekking.

Ds. Cor van der Leest, ds. (em.) Jan Plantinga en ds. Paul Kurpershoek, zijn Gereformeerd, respectievelijk Christelijk Gereformeerd en Nederlands Gereformeerd predikant te Groningen

Vrijwilligers
beter verzekerd

Donatus verzekert kerken, al meer dan 150 jaar. Maar wist u dat we ook speciale verzekeringsproducten voor kerken hebben? Bijvoorbeeld voor kostbaarheden, ramen, inventaris, aanstraalverlichting, enzovoort. Als onderlinge verzekeringsmaatschappij houden we de premies laag. Sterker nog, we restitueren zelfs een groot deel. Nog geen speciale vrijwilligersverzekering van Donatus? Vraag een vrijblijvende offerte aan.

donatus

Postbus 500, 5240 AM Rosmalen
info@donatus.nl www.donatus.nl
tel. 073 - 5221700

Hoek - Beroepen: R.C. Janssen te Nagele

Almere-Oost - Op zondag 18 april wordt D.V. vanaf 17.02 uur via de radio een kerkdienst uitgezonden van de Gereformeerde Kerk in Almere-Oost. Voorganger ds. S.S. Braaksma preekt over het thema 'Is er in de hemel plaats voor criminelen?' Dit naar aanleiding van de laatste woorden van Jezus tegen een misdadiger, voordat die stierf. De samenzang in de dienst wordt begeleid door organist Geert Westerhof. Verder is er muzikale medewerking van Rutger Bos (trompet), Gera van de Kraats (piano) en Daniëlle Munneke (dwarsfluit) en kinderkoor 'De Waterdruppels'. Na afloop van de uitzending is er gelegenheid om met leden van de gemeente door te praten via 035-6727373. Op hetzelfde nummer is de tekst van de preek verkrijgbaar, of bij Stichting Zendtijd voor Kerken, Postbus 94, 1200 AB Hilversum. Op dit adres zijn ook geluidscassettes en CD's te bestellen. Voor meer info over Zendtijd voor Kerken zie www.zvk.nl.

persbericht

Conferentie COGG vanaf 1963

Thema : De Gereformeerde Gezindte met het oog op de toekomst
 Referaten door : ds.J.H.Velema, oud. secr. COGG:
 Lessen uit het verleden (1963-2004) en
 dr.P.J. Visser, hervormd predikant in Den Haag:
 De vitaliteit van het gereformeerde belijden.
 Forumbespreking met o. a. de sprekers.
 Datum: 22 april 2004. Plaats: De Aker in Putten.
 Tijd: 14.30 uur - 20.30 uur. Iedereen welkom.
 Kosten maaltijd € 10, overmaken op
 giro nr. 4543194 t.n.v. penningm.COGG, te Veenendaal.
 Info secretaris: drs.I.A. Kole (0182-362588)

samen leven
in Gods wereld

DE VERRE NAASTEN

zending, hulpverlening en training

www.deverrenaasten.nl
 038 4270410
 postbank 566557, Zwolle

voor 'n toekomst zonder complicaties

Diabetes (suikerziekte) kan leiden tot complicaties, zoals bv nier-aandoeningen. Onderzoek moet een oplossing brengen voor diabetes. Geef dit onderzoek dat extra zetje in de rug. Voor 'n toekomst zonder complicaties.

Geef 5 voor diabetes

Diabetes Fonds Nederland,
 Amersfoort. Tel: (033) 46 22 055.

Waarborg voor een verantwoorde
 fondsenwerving en -besteding.

POSTBANK 5766

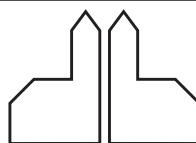
Kostbaarheden ook
beter verzekerd

Postbus 500, 5240 AM Rosmalen
 info@donatus.nl www.donatus.nl
 tel. 073 - 5221700

donatus

Kerkgebouwen ook
beter verzekerd

Postbus 500, 5240 AM Rosmalen
 info@donatus.nl www.donatus.nl
 tel. 073 - 5221700

donatus

De Gereformeerde Bijbelstudiebond:

Wegwijs in de Bijbel

Administratie Gereformeerde
 Bijbelstudiebond
 Postbus 7, 9780 AA Bedum,
 Tel. 050-3013636
 e-mail: administratie@bijbelstudiebond.nl

KERNREDACTIE:

Drs G.J. van Middelkoop,
 Prof. Dr B. Kamphuis

OVERIGE REDACTIELEDEN:

Dr E.A. de Boer, Drs A.L. Th. de Bruijne, Drs I.D.
 Haarsma, Prof. Dr. G. Kwakkel, Drs B. Luiten,
 Drs K. de Vries,
 J. Westert.

MEDEWERKERS:

J.J.D. Baas, Drs E. Brink, J.M. de Jong, Drs A.S.
 van der Lugt, Dr J. Smelik,
 Drs H. Veldman

REDACTIE-ASSISTENT:

L. HERES, Wortmanstraat 628,
 8265 AZ Kampen, tel. 038 3322740.
 Alle stukken bestemd voor de redactie bij voor-
 keur per E-mail:
 reformatie@wxs.nl, ingeval per post via Post-
 bus 24, 8260 AA Kampen

Uitgever: Print Media bv, Bedum.
 Technische Realisatie:
 Scholma Druk bv, Bedum.

ADMINISTRATIE EN

ADVERTENTIES:

Scholma Druk, postbus 7,
 9780 AA Bedum.
 Telefoon: 050 - 3013636.
 Fax: 050 - 3012732
 (o.v.v. Reformatie).
 E-mail: reformatie@scholma.nl
 Aanlevering advertenties in overleg.
 ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:

€ 49,00 per jaar
 studenten € 36,50;
 buitenland € 99,00
 - abonnementsjaar loopt van
 1 januari t/m 31 december

- opzegging van het abonnement dient
 1 maand voor aanvang van het nieuwe
 abonnementsjaar schriftelijk op per mail
 te geschieden (voor 1 december)

Losse nummers € 1,20 (incl. Porto).

De Reformatie is op cassette verkrijg-
 baar bij de Chr. Blindenbibliotheek
 voor blinden en slechtzienden.

Tel. (0341) 565477.

ADVERTENTIES:

Prijs: € 0,45 per mm.
 Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de
 uitgever is het niet toegestaan artikelen uit
 dit blad over te nemen.

ISSN 0165-5191